

SOCIODEMOGRAPHICAL EVALUATION OF CHILDREN WITH SEXUAL ABUSE

Kamile ÇETİN¹

Milli eğitim Bakanlığı

kamilecetin77@gmail.com

Hayrunnisa ALTINER²

hayrunnisaaltiner@gmail.com

Abstract

Among abused children, sexual abuse is an important social problem that is noticeable in every society and continues today. In this study, it is aimed to examine the sociodemographic aspects of sexual abuse phenomenon, with a victim-oriented view, which affects the sexual integrity, personality and confidence of the child. The sociodemographic questionnaire was applied to 16 girls aged between 12 and 18, who were exposed to sexual abuse and taken under the protection at the Child Education Support Center (ÇODEM) in the center of Konya between 2016-2017. All of the victims were children under the age of 18 who were under state protection and education levels were determined to be primary school graduates. The family structure of the victims was fragmented and consist of the individuals who and have poor economic condition and who are not well-educated. It has been determined that children who have been sexually abused have substance dependence or bad habits, suicidal ideation is experienced intensively but after the psychological treatment and rehabilitation these feelings decrease in response to time. It was determined that the molesters were generally friends and acquaintances of the children, and when the molesters were examined, the majority of them were convicted of crimes related to sexual crimes. They are generally born in rural areas and consist of individuals raised in shanty houses or detached houses until they are taken under protection. It was determined that the age of first abuse varied between the ages of 8 and 16 years. In the study it is considered that professionals and experts on the subject will be exposed to identifying risky groups and taking permanent measures.

Keywords: Abuse, rehabilitation, neglect, risk factors

CİNSEL İSTİSMARA UĞRAMIŞ ÇOCUKLARIN SOSYODEMOGRAFİK DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Çocuklara uygulanan istismarlar içinde, cinsel istismar her toplumda öne çıkan ve günümüzde de devam eden önemli bir sosyal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada çocuğun cinsel bütünlüğü, kişiliği ve güven duygusunu zedeleyen cinsel istismar olgusunun sosyodemografik özellikleri ele alınarak mağdur odaklı incelenmesi amaçlanmıştır. 2016-2017 yılları arasında Konya merkezde bulunan Çocuk Eğitim Destek Merkezi (ÇODEM)'nde bakım ve koruma altına alınan cinsel istismara maruz kalmış 12-18 yaş aralığında 16 kız çocuğu ile çalışma yürütülmüştür. Mağdurların hepsi devlet tarafından koruma altında olan 18 yaş altı çocuklardan oluşmakta ve eğitim

¹ Konya, Türkiye <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

² <https://orcid.org/0000-0003-4771-0504>

seviyeleri genel olarak ilköğretim mezunu olduğu belirlenmiştir. Aile yapısı parçalanmış, ekonomik durumu iyi olmayan, aile içi ilişkilerin iyi olmadığı ortamlarda yetişmiş bireylerden oluşmaktadır. Cinsel istismara uğramış çocukların madde bağımlılığı ya da kötü alışkanlıklarının olduğu, intihar düşüncesinin yoğun olarak yaşandığı fakat psikolojik tedavi ve rehabilite süresine geçilince bu duyguların zamanla azaldığı belirlenmiştir. Suçu işleyen kişilerin genellikle çocukların arkadaş ve tanıdık çevrelerinden olduğu ve suçluların sabıka dosyaları incelendiğinde ise, büyük çoğunluğu cinsel suç ya da şahsa karşı işlenen suçlardan sabıkalı oldukları belirlenmiştir. Genellikle kırsal bölgede doğmuş ve koruma altına alınana kadar gece kondu ya da müstakil evde yetişmiş bireylerden oluşmaktadır. İlk istismara uğrama yaşının 8 ile 16 yaş aralığında değiştiği tespit edilmiştir. Çalışma; konuyla ilgili profesyonel kişilerin ve uzmanların riskli grupların belirlenmesi ve kalıcı önlemlerin alınabilmesi adına ışık tutulacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelime: İstismar, Rehabilite, İhmal, Risk faktörleri

GİRİŞ

Toplumlar incelendiğinde çocuklara yönelik cinsel, duygusal ya da fiziksel istismarların yaşandığı yüzyıllardır bilinmektedir. Günümüzde diğer gelişmiş ülkelere göre ülkemizde çocuklara yönelik istismar ve ihmallerin yoğun olarak yaşandığı ve bunlara yönelik farkındalık çalışmalarının oluşturulmaya başlandığı görülmektedir. Türkiye’de son yıllarda kız ya da erkek çocuklarına karşı yapılan kaçırma, tecavüz, saldırı ve bir kısmının da ölümle sonuçlanması çocuklara karşı işlenen bu ihmal ve istismara gereken önemin verilmesi gerektiğini düşündürmüştür.

Çocuk istismarı farklı medeniyet ve kültürlerde farklı tanımlarla ele alınmakla birlikte dünya sağlık örgütünün tanımına göre; 18 yaş altı olan bireylerin fiziksel, sosyal ve duygusal açıdan gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen ve bireye zarar veren, çocuğun sömürülmesi için yapılan her türlü olumsuz davranışlar şeklinde tanımlanmıştır (Dünya Sağlık Örgütü 2014). Bir başka tanımda ise; çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal düzeyi itibarıyla anlamlandıramayacağı, kendi rızası dışında ilişkiye zorla ya da ikna edilerek cinsel şiddete dâhil edilmesi şeklinde tanımlanmıştır (Daro, 2010). İstismar konusu 1962 yılında “Hırpalanmış (dövülmüş) Çocuk Sendromu” teriminin kullanımı ile geniş çapta ilgi çekmeye başlayan daha sonrasında ise çocuk istismarı terimini alan (Kara, Biçer, & Gökalp , 2004), karmaşık nedenleri ve trajik sonuçları bulunan, tıbbi, hukuki, gelişimsel ve psiko-sosyal kapsamlı ciddi bir sorun olduğu görülmektedir (Ziyalar, 1999).

Oğuz Polat’a göre (2007) cinsel istismar davranışı; cinsel dokunma, oral genital seks, interfemoral ilişki, seksüel penetrasyon, çocuk pornografisi, çocuk fuhuşu gibi genital veya fiziksel temas içeren istismar biçimlerinin yanı sıra temas içermeyen cinsel içerikli konuşma, teşhir, röntgencilik gibi eylemler de cinsel istismar kavramı içerisinde değerlendirilmektedir.

Türkiye’de istismara uğramış çocuklarla ilgili yapılan çalışmalarda istismara uğrayan çocukların yaşları yükseldikçe birden çok istismar şekline maruz kalma ihtimallerinin de artmış olduğu gözlenmiştir (Taçyıldız, 2013). Çocuklara yönelik istismarın her yaşta görülebildiği ve bununla birlikte ilk istismara uğrama yaş ortalamasının 8-12 yaş arasında zirve yaptığı (Özen & Şener, 1997) belirlenmiştir. Ayrıca TUIK (2016) verilerine göre; 0-11 arası yaş, 2.487’sinin kız, 1.124’ünün erkek çocuk mağdurlardan oluştuğu, 12-14 yaş arası 3.688’inin kız, 563’ünün erkek ve 15-17 yaş arası çocukların 8.460’ının kız ve 518’inin istismara uğramış erkek çocuk mağdurlardan oluştuğu bildirilmektedir (TUIK, 2016). Günümüzde yapılan çalışmalarda cinsel istismarın toplam nüfus üzerindeki yaygınlık derecesi incelendiğinde ise kız çocuklarının erkek çocuklara göre daha çok istismara uğrama risklerinin bulunduğu, özellikle de 2014 yılında yapılmış olan bir çalışmada cinsel istismara uğrayanların %84. 6’ sının kız, %15.4’ünün ise erkek olduğu görülmüştür (Türkmen, N., Sevinç, İ., Kırk, Ö., Erkul, I., Tahliye, K, 2017).

Çocuklara uygulanan cinsel istismarda ailesel, kişisel ve sosyal gibi birçok sosyodemografik ve sosyoekonomik risk etkeni söz konusudur. Ancak çocuğun içinde bulunmuş olduğu ailenin istismarda önemli bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Aileler arasındaki ilişki, anne ve babanın veya ikisinden birinin ölmüş olması, eşler arasındaki şiddetli geçimsizlik, alkol kullanımı, işsizlik, boşanma ve ayrı yaşama, ailenin çok kalabalık olması, eşlerin çok genç olması, kültür ve ekonomik seviyelerinin düşük olması, çocukların istenmeyen evlilik dışı olmaları veya serabral palsy ve mental–motor retardasyon gibi

önemli hastalıklarının bulunması gibi etkenler istismar riskini artırmaktadır (Ceylan, Tuncer, Melek, Akgün, Gülmehmet, & Erden, 2009).

Çocukluk cinsel istismarı ile sosyoekonomik düzey arasındaki ilişki net olmasa da annenin eğitim düzeyi ile belirgin bir ilişkisi olduğu ve önemli bir risk faktörü oluşturduğu görülmektedir (Gökçen, 2015). Fakat yapılan araştırmalarda gözden kaçırılmaması gereken bir konunun da cinsel istismarın tüm ekonomik sınıflarda görülüyor olmasıdır. Ayrıca çocukta, organik herhangi bir rahatsızlığın olması, annenin para karşılığı seks yapıyor olması gibi etkenler de çocuğun aile içi cinsel istismar riskini artıran faktörler olarak açıklanmaktadır (Yağmur v.d., 2008). Çocuklara uygulanan bu cinsel istismarın etkileri halk sağlığını da etkileyen aileler ve mağdurlarda kısa ve uzun dönemli sosyal, hukuksal yıkıcı etkilere sebep olan önemli bir toplumsal sorundur (Soylu, Pılan Şentürk, Ayaz, & Sönmez, 2012). Etkili ve uzun bir tedavi olmadığı durumlarda intihar girişimlerine ve sonunda da ölümlere varabilecek sonuçlara kadar ilerleyebildiği görülmüştür.

Cinsel istismar, mağdur kişilerde özellikle de çocuklarda birçok değişkenlik gösteren yıkıcı sonuçlara sebep olmaktadır. Yapılan istismar sonucunda çocuklarda uzun ve kısa vadelerde; davranışsal, sosyal ve duygusal olarak ağır travmalar oluşmaktadır. Bireysel farklılıklar, yaş, gelişim dönemleri ve istismar şiddeti çocuklarda farklı değişiklikler gösterebilir. İstismar sonucunda; duygu durumlarında kısa vadede kaygı bozuklukları yaşanırken, uzun vadede madde bağımlılığı, frigide, çok eşlilik ve depresyon (Kurtay, Özkök, Yatağan, Kurtay, & Akman, 2004) intihara meyilli olma, kişilik bozuklukları, dürtü kontrol bozuklukları, bir işe yaramama duygusu kendine zarar verici davranışlar, okula gitmek istememe gibi davranış bozuklukları ile sonuçlanabilir. İstismara uğramış çocukta öfke nöbetleri, korku, agresifleşme, düşmanlık gibi birçok anksiyete davranışlara da rastlamak mümkündür. Bu gibi çocuklarda gelecek hakkında olumsuz düşüncelerinin ve düşük benlik saygısının olduğu da gözlemlenmiştir (Polat A. , 2000). Davranışsal etkilerinde ise; cinsel tacize uğrayan çocuklarda mutsuzluk, davranışlarında uçarılık, ya çok titiz ya da dağınıklık gözlenmektedir. Yabancılara karşı alışılmadık biçimde davranır, ya çok yakın ya da çok utangaç ve korkaktır, ya çok uslu ya da çok provoke edicidir (Ekşi, 1999). Yine çeşitli kesici aletlerle kendini yaralama ya da vücutta sigara söndürme gibi olumsuz etkilerinin de olduğu görülmektedir.

Çocuklara yönelik yapılan cinsel istismarın genellikle aile içinden, arkadaş, tanıdık kişi, çocuk bakıcıları ya da yabancı kişilerden olduğu görülmüştür. İstismar Dünya Sağlık Örgütü ve Ankara Üniversitesi'nin hazırladığı Türkiye'de Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşam Deneyimleri Araştırması Raporuna göre; (Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği, 2016) bu eylemleri, cinsel tacize uğrayan çocukların yüzde 37,1'i "tanıdığı ve evde yaşamayan biri", yüzde 25,2'si "evde yaşamayan bir akraba", yüzde 11,3'ü "evde yaşayan ve akraba olmayan biri", yüzde 11,3'ü "çocuğun güvendiği biri", yüzde 8,6'sı istismarcının "evde yaşayan bir akraba", yüzde 7,9'u "çocuğun bakımından sorumlu olan biri (bebek bakıcısı vb.)" ve yüzde 33,8'i ise "bir yabancı" tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür.

Yapılan bazı araştırmalarda çocuğa cinsel istismarda bulunan istismarcıların büyük oranda kendilerinin de çocuklukta cinsel veya fiziksel istismara maruz kalmışlardır (Alparslan, 2014). İstismarcılarda gözlenen özellikleri incelendiğinde bu kişilerin çoğunluğunun düşük eğitim ve sosyoekonomik düzeye sahip çevrelerden oldukları, engellenmekten hoşlanmadıkları görülmektedir (Erdoğan, 2009). Cinsel istismarcılar kendileriyle ve çevresindeki kişiler ile sosyal ilişkilerde ve bağlanma konusunda problemler yaşarlar. İçe kapanık, psikopatik, psikoseksüel ve sosyal açıdan immatür (tam gelişmemiş) kişilik yapısına sahip oldukları görülür (Avcı & Tahiroğlu, 2007). Eşleri ve aileleri ile yakın ilişkilerde bulunamayan, kendilerine olan saygınlıkları düşük kişilik yapısına sahip oldukları görülür.

Araştırmamızda çocuğa yönelik cinsel istismara neden olan sosyolojik faktörlerden olan, çocuğun cinsiyeti, kardeş sayısı, eğitim durumu, yaşadığı yer, anne baba eğitimi, mesleği, gelir durumu, göç durumları, aile içi ilişkilerin niteliği gibi faktörler ele alınıp incelenmiştir.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 12-18 yaş aralığında olan, cinsel istismara uğramış duygu durum bozukluğu olan 16 kız çocuktan oluşmaktadır. Türk Ceza Kanunun' da yer alan cinsel istismarına ilişkin düzenlemede üst sınır 18 yaş olarak alınması ve Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde belirtildiği üzere, 18 yaşına kadar her bireyin çocuk sayılması sebebiyle çalışmaya katılan ebeveynlerin çocuk yaşının üst sınırı 18 olarak alınmıştır. Araştırmanın örneklemini Konya merkezde bulunan Çocuk Eğitim Destek Merkezi (ÇODEM) de bakım ve koruma altında bulunan kız çocuklarından oluşmaktadır.

Araştırmanın Sınırları

Çalışma 2016- 2017 yılları arasında cinsel istismara uğramış kız bireylerine uygulanmasından dolayı cinsiyetler arası karşılaştırmalar yapılmamıştır. Konya merkezde bulunan Çocuk Eğitim Destek Merkezi (ÇODEM) de bakım ve koruma altında bulunduktan sonra aileye teslim edilmiş cinsel istismar mağduru çocuklardan oluşmaktadır. Bu nedenle örneklem büyüklüğü gönüllülük esasına dayalı olarak çalışılmıştır. Ayrıca katılımcı sayısının az tutulmasının diğer sebebi olarak da görüşmelerin daha derinlemesine gerçekleştirileceği görüşüne dayanarak sınırlı tutulmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, veri toplama aracı olarak istismara uğrayan kız çocukları ve ailelerine ait bilgi verilerinin toplanması için yarı yapılandırılmış "Cinsel İstismar Değerlendirme Formu" ve kaygı düzeylerini belirlemek adına "Çocuklar İçin Durumluk ve Süreklilik Kaygı Ölçeği" formu kullanılmıştır. Görüşme formunda cinsel istismara uğramış birey, ailesi ve suçu işleyen kişilere ilişkin bilgiler (yaş aralığı, eğitimine devam durumu, aile yapısı, aile durumu, ailesiyle sosyal ilişkisi, anneye ve babaya ilişkin sosyo-demografik bilgiler öz veya üvey olma durumu, aile içi ilişkiler, ailenin ekonomik durumu, suçu işleyen kişi ile yakınlık ilişkisi, cinsel istismara uğrayan bireyin kişilik özelliği, göç etme durumu, bireyin kullandığı zararlı maddeler) ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Cinsel istismara uğrayan bireylere yönelik uygulanan kaygı düzeyi ölçeğinde ise ölçeğin orijinal adı "State-Trait Anxiety Inventory For Children (STAIC)" dir. Ölçek çocukların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla Spielberger ve arkadaşları tarafından 1973 yılında geliştirilmiştir. (Özusta, 1995) tarafından 1995 yılında geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bireylerin kaygı düzeylerini belirlemek için kullanılan ve toplam 40 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçek, 20 maddeden oluşan "duygu durumluk kaygı formu" ve 20 maddelik "sürekli kaygı formu" olarak iki kısımdan oluşmaktadır. Anket, çocukla yapılan yüz yüze görüşmede araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Ayrıca istismarcıya ait olan bilgiler ise kurum tarafından oluşturulan dosyalardan sorumlu görevli tarafından verilerek gerekli bilgilere ulaşılmıştır.

Görüşme Soruları

- Yaşınız nedir?
- Eğitim durumunuz nedir?
- Siz dâhil kaç kardeşiniz?
- Ailenizin kaçınıcı çocuğusunuz?
- Kimin yanında büyüdünüz?
- Aile içi ilişkileriniz nasıldı?
- Anne ve babanız çalışıyor muydu?
- Doğum yeriniz neresi?
- Koruma altına alınana kadar ekonomik durumunuz nasıldı?
- Koruma altına alınana kadar ikamet ettiğiniz konuttaki kişi sayısı kaçtı?
- Koruma altına alınana ikamet ettiğiniz meskenin yeri neresidir?
- Anne ve babanız hayatta mı vefat mı etti?
- Anne ve babanız boşandı mı birlikte mi yaşıyor?
- Aşağıdaki şıklardan hangisi kendinizi en iyi tanımlar?
- Kötü alışkanlıklarınız var mı? Varsa bunlar neler?
- Failin mağdur ile olan yakınlığı nedir?

- Yakın çevrenizde sabıkalı biri var mı?
- Varsa suç türü ne?
- Başınıza gelen bu olaylardan sonra intihar etmeyi düşündünüz mü?
- Bu olaylar başınıza geldikten sonra aşağıdakilerden hangisi daha çok sık görüldü?

Verilerin Analizi

Veri analizinde, veriler kodlanmış ve bilgisayar ortamında SPSS 20 (Statistical Package for the Social Sciences 20.0 versiyonu) programı ile bulgular tanımlayıcı istatistik frekans ve yüzde analizi tekniği uygulanarak sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Daha sonra veriler bulgular ve tablolar haline dönüştürülmüştür. Verilerin dağılımına bağlı olarak Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmış ve sorulara cevap bulunmaya çalışılmıştır “Yarı yapılandırılmış görüşme yapılandırılmış ve yapılandırılmamış iki görüşme arasında kalan görüşmelerdir” (Baloğlu, 2002).

BULGULAR

Tablo 1. Cinsel İstismara Uğrayan Bireylere Ait Genel Özellikler

1. Bireyin Yaşı	%	Birey Sayısı
12 yaş	6,3	1
15 yaş	43,8	7
16 yaş	12,5	2
17 yaş	37,5	6
2. Bireyin Eğitim Durumu		
Okur- Yazar	12,5	2
İlköğretim mezunu	87,5	14
3. Bireyin Doğum Yeri		
Kırsal (köy, kasaba, vb.) bölge	50,0	8
Gece konu bölgesi	18,8	3
Kent merkezi	31,3	5
4. Ailenin Kaçınıcı Çocuğu		
Birinci çocuk	43,8	7
İkinci çocuk	25,0	4
Üçüncü çocuk	12,5	2
Dördüncü çocuk	6,3	1
Beşinci çocuk	6,3	1
Dokuzuncu çocuk	6,3	1
Genel Toplam	100,0	16

Cinsel istismara uğrayan bireylere ait demografik bulgular Tablo 1’de gösterilmektedir. Bireylerin yaş grupları incelendiğinde; çoğunluğunun (%43,8) 15 yaş arasında yer aldığı, (%37,5) 17 yaş, (%12,5) 16 yaş ve (%6,3) 12 yaş aralığında olan 16 kız çocuğundan oluştuğu belirlenmiştir. Cinsel istismara uğrayan bireylerin eğitim düzeyleri incelendiğinde; (%87,5)’inin ilköğretim ve (%12,5)’inin okur-yazar olduğu saptanmıştır. Doğum yerleri incelendiğinde ise; (%50,0)’inin kırsal (köy, kasaba vb.)bölgelerde, (%31,3)’ünün kent merkezlerinde ve (%18,8)’inin de gece konu bölgelerinde doğduğu ve yaşamış olduğu belirlenmiştir. Ailenin kaçınıcı çocuğu olduğuna ait veriler incelendiğinde ise (%48,3)’ünün 7 kişi ile birinci çocuğu, (%25,0)’inin ailenin 4 kişi ile ikinci çocuğu, (%12,5)’inin 2 kişi ile ailenin üçüncü çocuğu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Cinsel İstismara Uğran Bireyin Ailelerine Ait Sosyo-Demografik Bulgular

1. Anne Babanın Durumu	%	Birey Sayısı
Hayatta	68,8	11
Vefat etti	12,5	2
Diğer	18,8	3
2. Anne ve Baba Çalışma Durumu		
Annem çalışıyordu	6,3	1
Babam çalışıyordu	43,8	7
Her ikisi de çalışıyordu	12,5	2
Hiç biri çalışmıyordu	37,5	6
3. Aile İçi İlişkiler		
Anne ve baba sürekli kavga ederdi	56,3	9
Anne ve baba ara sıra kavga ederdi, sıradan ilişkisi vardı	12,5	2
Anne ve babanın ilişkileri gayet iyiydi, ailede huzur hâkimdir	12,5	2
Diğer	18,8	3
4. Anne Baba Birliktelik Durumu		
Birlikte yaşıyor	37,5	6
Boşandı ya da ayrı yaşıyor	62,5	10
5. Bireyin Kimin Yanında Büyüdüğü		
Anne ve baba birlikte	50,0	8
Anne	12,5	2
Dede ve nine	18,8	3
Yetiştirme yurtları	18,8	3
Genel Toplam	100,0	16

Cinsel istismara uğrayan bireylerin ailelerine ait sosyo-demografik bulgular Tablo 2’de gösterilmektedir. Ailelerinin hayatta olup olmama durumları incelendiğinde; (%68,8) ile 11 kişinin ailesinin hayatta ve (12,5) ile 2 kişinin ailelerinin vefat ettikleri belirlenmiştir. Ailelerin çalışma durumları incelendiğinde; cinsel istismara uğrayan bireyin (%43,8)’ünün babalarının çalıştığı, (%37,5)’inin hiçbir aile ferdinin çalışmadığı, (%12,5)’inin anne ve babasının da çalıştığı saptanmıştır. Cinsel istismara uğramış olan bireylerde aile içi ilişkiler incelendiğinde; bireylerin (%56,3)’ünde anne ve babasının sürekli kavga ettiği, (%12,5)’inin ise ara sıra kavga ettikleri ve ailede huzurlarının olduğu görülmüştür. Anne ve babalarının (%62,5)’inin ayrı yaşadığı ve cinsel istismara uğrayan bireylerin çoğunluğunun (%50,0) ile anne ve babalarının yanında yaşadıkları, (%18,8)’inin de dede ve ninelerinde, yetiştirme yurtlarında büyüdüğü saptanmıştır.

Tablo 3. Cinsel İstismara Uğrayan Bireye Ait Sosyo Demografik Bulgular

1. Bireyin Ekonomik Durumu	%	Birey Sayısı
Gelir durumunuz çok iyiydi	6,3	1
Gelir durumunuz vasat (orta) idi, ekonomik sıkıntı çekmedik	50,0	8
Gelir durumumuz düşük idi, ekonomik sıkıntı içerisinde idik	43,8	7
2. İkamet Edilen Konuttaki Kişi Sayısı		
2-3 kişi	68,8	11
4-5 kişi	12,5	2
6-7 kişi	18,8	3
3. Mesken Yeri		
Evsiz	6,3	1
Gecekondu	37,5	6
Müstakil	37,5	6

Ev	18,8	6
4.Bireyin Göç Durumu		
Evet	37,5	6
Hayır	62,5	10
Genel Toplam	100,0	16

Çalışmamızda cinsel istismara uğrayan bireylerin 18 yaşına kadar ekonomik durumları incelendiğinde; (% 50)'inin gelir durumu orta gelire sahip oldukları ve ekonomik olarak sıkıntı çekmediği, (% 43)'ünün gelir durumunun düşük gelire sahip ve ekonomik olarak sıkıntı içerisinde oldukları, (% 6)'sının ise gelir durumlarının çok iyi ve ekonomik olarak sıkıntı çekmedikleri tespit edilmiştir. Çalışmada mağdur bireylerin ikamet ettiği konuttaki kişi sayısı incelendiğinde ise; aynı konutta (% 68,8)' i 2-3 kişi ile birlikte, (% 12,5)' u 4-5 kişi, (% 18,8) i 6-7 kişi yaşamaktadır. Örneklemin (%62)'si göç ettiniz mi sorusuna hayır, (%37)'si evet cevabını vermiştir.

Tablo 4. Cinsel İstismara Uğrayan Bireye Ait Kişilik Bilgilerine Ait Bulgular

1.Bireyin Kötü Alışkanlıkları	Birey Sayısı	%
Alkol	4	25,0
Uyuşturucu	4	25,0
Sigara	6	37,5
Boş	2	12,5
2.Kişiliklerine İlişkin Bilgi		
Popüler optimistik (dışadönük, konuşkan, iyimser, neşeli ve coşkulu, cana yakın, disiplinsiz, unutkan, toleranslı)	5	31,3
Güçlü klorik(içedönük, düşünceli, maceraperest, karamsar, dürüst ve vicdan sahibi, çözümsel, sabırsız, dik kafalı)	3	18,8
Melankolik(dışadönük, yapıcı, iyimser, aktif, bağımsız ve kendine yeter, duygusuz, çekingen, affetmez)	3	18,8
Barışçıl soğukkanlı(içedönük, olaylara seyirci, karamsar, rahat ve yumuşak başlı, durgun, sabırlı ve dengeli)	5	31,3
3.Bireyin İntihar Düşüncesi		
Evet	8	50,0
Hayır	8	50,0
4.Cinsel İstismara Uğrayan Bireyin Duygu Durumu		
İçe kapanma	4	25,0
Evden ve okuldan kaçma	5	31,3
Korku, suçluluk, utanç	2	12,5
Durup dururken ağlama	1	6,3
Karın ve baş ağrıları	4	25,0
Genel Toplam	16	100,0

Araştırmada cinsel istismara maruz kalan bireylere “madde kullanımı alışkanlıklarına” dair yöneltilen soruda bireylerin çoğunluğunun (% 37,5) oranında sigara kullanım alışkanlıklarının olduğunu, (% 25,0)'inin ise alkol ve uyuşturucu kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmada istismara uğrayan çocuklara “kendini en iyi nasıl tanımlarsın?” sorusu yöneltildiğinde verilen şıklar arasından (%31)'inin kendisini popüler optimis olarak gördüğü, (%19)'unun güçlü klorik, (%19)'unun Melankolik, (%31)'inin ise kendilerini barışçıl soğukkanlı olarak gördükleri tespit edilmiştir.

Örnekleme yöneltilen “Başıma gelen bu olaydan sonra intihar etmeyi hiç düşündün mü?” sorusuna (%50)'sinin evet intihar etmeyi düşündüm ve (%50)'sinin de hayır intihar etmeyi hiç düşünmedim cevabını vermişlerdir. Çalışma yürütülürken mağdurlardan bazılarının bebeklerinin oldukları gözlenmiş ve rehabilite sürecini bitirdikleri için “hayır intihar etmeyi düşünmedim” cevabını verdikleri düşünülmüştür. Gerekli konu ile ilgili literatür incelendiğinde de gebe olan kadınların, özellikle anne olan bireylerin intihar eylemini daha az ihtimalle düşündükleri tespit edilmiştir (Acar, 2009, Harmanacı, 2015). İntihar etmeyi düşünen ya da girişimde bulunan mağdur çocuklar için ise kurumda koruyucu önlemler alınarak rehabilite sürecine gidilmiştir.

Örneklemedeki istismar mağduru bireylerin duygu durumları incelendiğinde ise (%31)'inin evden ve okuldan kaçmak istedikleri, (%25)'inin kendilerini içe kapanık olarak düşündükleri (%12)'sinin bu olaydan dolayı korku ve suçluluk duydukları, (%25)'inin sürekli karın ve baş ağrılarının devam ettiğini, (%6)'sının da durup dururken ağladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5. Cinsel İstismara Uğrayan Bireyin İstismar Yaşına Ait Bulgular

1.Bireyin Cinsel İstismar Yaşı	%	Birey Sayısı
8	6,3	1
14	43,8	7
15	31,3	5
16	18,8	3

Tablo 5’de örnekleminizin cinsel istismara uğradığınızda yaşınız kaçtı sorusuna (%44)’ü 14 yaşında olduğunu, (%31)’i 15 yaşında olduğunu, (%19)’u 16 yaşında olduğunu, (%6)’sı da 8 yaş olduğu cevabını vermiştir.

Tablo 6. İstismarcıya Yakınlık Durumuna Ait Bulgular

1.Bireyin Yakın Çevresinde Sabıkası	%	Birey Sayısı
Evet	56,3	9
Hayır	43,8	7
2.Yakınlık Derecesi		
Aileden biri	18,8	3
Yakın akraba	18,8	3
Komşu ya da aile dostu	12,5	2
Boş	50,0	8
3.Suçun Türü		
Şahsa karşı	18,8	3
Mala karşı	18,8	3
Cinsel suç	12,5	2
Boş	50,0	8
Genel Toplam	100,0	16

Tablo 6’da mağdurun yakın çevresindeki sabıkalı kişilerin varlığı durumu incelendiğinde, (%56)’sının evet sabıkalı kişilerin olduğunu, (%44)’ünün ise hayır sabıkalı kişilerin olmadığını mağdur ile olan yakınlığı incelendiğinde ise, (%50) arkadaş, (%25) aileden biri, (%12) komşu, (%13)’ünün de diğer yabancı kişiler olduğunu görülmektedir. Sabıkası olanlardan suç türleri incelendiğinde ise; (%19)’unun şahsa ve mala karşı suçlardan, (%12)’sinin cinsel suçlardan, (%50)’sinin de diğer suçlardan sabıkasının olmadığı görülmektedir. Dünyada ve ülkemizde suç üzerine çalışan bilim adamları ve akademisyenlerin ortak kanaati ‘‘cezaevinden çıkan suçlulardan bazıları ıslah edilmiş olarak suç işleme davranışını terk ederken, bazı suçlular da cezaevinden salındıktan sonra, zaman aralığı dikkate alınmaksızın suç işleme alışkanlıklarını devam ettirmektedirler’’ (Aytaç & Aksoy, 2011). Her ne kadar şahsa karşı işlenen suçların oranı da cinsel suçlardan fazla çıksa da kanımızca şahsa karşı işlenen suçlar ile cinsel suç arasında bağlantı bulunmaktadır. Cinsel suçlar beraberinde şahsa karşı işlenen suçları da getirmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çocuk istismarı cinsel, psikolojik, sosyal, ahlaki ve fiziksel olarak tüm dünya ülkelerindeki insanları olumsuz etkileyen önemli bir sorundur. Bu nedenle istismarı önleme yolunda çalışmalarla ağırlık verilmesi son derece önemlidir.

Bu araştırmamızın örneklemine oluşturan mağdurların 12- 17 yaş arasında kız çocuklarından oluştuğu; yaş ortalamaların 15 olduğu görülmüştür. Bu bulguya benzer olarak alan yazında cinsel istismara uğrayanların yaş ortalamalarının 12 ile 16 arasında değiştiği ve kızlarda 18 yaş öncesi istismarın %12-35, erkeklerde ise bu oranının % 4-9 olduğu kız çocuklarının istismara daha fazla maruz kaldığı tespit edilmiştir (Bağ & Alşen, 2017; Bozbeyoğlu, 2009; Sofuoğlu & Nalbantçılar, 2018). Ülkemizde cinsel istismara uğramış çocuklar üzerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde ocuk mağdur oranının %77.4 ile %84.3 arasında olduğu görülmüştür (Günaydın vd.,2005). Özellikle de kızların erkeklere oranla daha fazla istismara maruz kaldıkları bildirilmiştir (Topal, Balcı & Erbaş, 2018). Bu belirtilen rakamlara göre cinsel istismara uğrayan çocukların oranının kayıtlı olanlardan daha fazla olduğu düşünülebilir. Bunun nedeni olarak da toplum baskısı, ailenin olayı göz ardı etmesi, kabullenmeme, inkar vs. olarak söylenebilir. Ayrıca cinsel istismarın saldırıyı işleyenler için bu kadar çok çocuklar üzerine yoğunlaşmasının nedenlerinin başında çocukların merak duygusu, ilgi ve şevkat beklentisi gibi belirli özelliklere sahip olmaları ve daha kolay kandırılmalarının olduğu düşünülmektedir (Baru N vd., 1999; Yavuz MF,1996).

Araştırmamızın bulgularına göre; cinsel istismara uğrayan çocukların eğitim durumlarının büyük çoğunluğunda ilköğretim mezunu olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızdaki sonuç ile paralellik gösteren alanyazında istismara uğrayan çocukların genellikle okula gitmeyen ya da eğitimi yarıda bırakmış, %33.9'luk büyük kısmının okula gitmeyen ergen yaş grubundaki çocuklardan oluştuğu görülmüştür (ztop vd., 2010). Bilgiler ve arkadaşlarının 2012 yılında yapmış olduğu bir çalışmasında ise, cinsel istismara uğrayan çocukların %32.6 oranında ilkokul ğrencisi, %18.4' okulu bırakmış çocuklardan oluştuğu, genellikle boşanmış ya da ailesini kaybetmiş olan çocukların istismara daha fazla maruz kaldığı ve araştırmamızla paralellik gösterdiği görülmüştür. Çocuğun almış olduğu eğitim ve okullarda eğitimciler ya da profesyonel kişiler tarafından yapılan istismar hakkındaki eğitici ve açıklayıcı bilgilerin istismarın ocuk tarafından fark edilmesinde yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bu ocukların genellikle ailelerinin ilk çocukları oldukları ve kalabalık ailelerden oluştukları görülmüştür. Taş (2017) tarafından ‘‘Hacettepe niversitesi ğrencilerinin ocuk İhmal ve İstismarı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi’’ adlı çalışmasında istismara uğrayan çocukların aile yapıları incelendiğinde geniş aileye sahip çocukların daha çok istismara maruz kaldığı sonucuna ulaşıldığı görülmüştür. Çocukların çok çocuklu bir ailede yaşamaları onların duygusal olarak ihmal edilmelerine ve böyle olumsuz bir durumla karşı karşıya kaldıklarında da durumu anlatamama, saklama gibi durumlar söz konusu olabilir (Yulaf & Gümüştaş, 2013).

Alt sosyoekonomik yapıya sahip ailelerde ve kırsal bölgelerde yetişen çocuklarda istismarlarının daha çok olduğu yapılan pek çok çalışmada gösterilmiştir. Araştırmamızın bulgularına göre, mağdur olan çocukların kırsal bölgelerde doğan ve yaşayan yüksek oranda parçalanmış aile çocuklarından oluştuğu görülmüştür. Çalışmamızdaki sonuçlardan farklı olarak zen ve arkadaşlarının (2005) yapmış olduğu çalışmasında suçu işleyen ve mağdur olan çocukların genelde şehirlerde yaşadıkları belirtilirken, ztrk tarafından yapılan çalışmada (2009) cinsel istismara uğramış çocukların aile bireylerin genellikle birbirine bağlı olmadıkları, duygularının olumsuz ve zayıf olduğu, parçalanmış ailelerden oluştuğu, endişeleri yüksek, kendine güvenleri olmayan aile yapılarının olduğunu belirtmiştir. Yapılan bir diğer çalışmada da aile içi cinsel istismarların en çok Marmara ve Karadeniz bölgesinde toplandığıdır (Bilge, & Taşkıranoglu, 2001).

Bu çalışmada elde edilen bir diğer sonuç ise; gelir düzeyi vasat (orta) seviyede çocukların, genellikle 2-3 kişilik aile ferdi olan, gecekondulu ve müstakil evlerde yaşayan ailelerdeki çocuklarda istismar ve ihmallerin diğer gelir düzeyindeki ailelere göre daha yüksek oranda yaşandığı, aile içi ilişkilerde ise ailelerin kendi arasında sürekli kavga ettikleri tespit edilmiştir. Çocuğun cinsel istismara uğramış olduğu ailelerde, aile bireyleri arasında şiddetin yoğun olduğu bilinmektedir (Alpaslan, 2014; Tuna, 2010). Bu çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte cinsel istismar mağduru çocuklarla ilgili (Kaya, & Eroğul, 2013; Kılıç, 2016; Koçak & Bykđonen, 2011) alışmalar yapılmıştır. Yapılan bir çalışmada ülkelerin sosyoekonomik düzeylerinin cinsel istismar üzerindeki etkisi incelenmiş ve düşük gelir düzeyine sahip ülkelerde erkek cinsel istismarların daha çok yaşandığı, kız çocuklarında ise bu durumun etkili olmadığı tespit edilmiştir (Stoltenborg ve ark. 2011).

Araştırmamızda ortaya çıkan bir diğer sonuç ise cinsel istismardan sonra ailelerin olayın vuku bulunduğu yerden göç edemedikleri, bu durumdan dolayı da istismara uğramış olan çocukların olumsuz etkilenmelerine yol açtıkları tespit edilmiştir. Ayrıca aile içinde çocuğa uygulanan cinsel istismar anne tarafından ya görmezden gelindiği ya da çocuğa inanılmadığı yapılan diğer çalışmalarda belirtilmiştir (Pashlı, 2017). Göçler ile birlikte yaşam alanı olarak gecekondulaşmaların oluşması ve buna bağlı olarak yalnızlaşma ve kent olgusuna uyum sağlayamama beraberinde sosyal ve psikolojik sorunları getirmiştir.

Toplum olarak çocuklarımızı istismarcılardan koruyamamamızın başında çevremizdeki yakın kişiler ya da aileden birinin bu olayı yapmayacağı düşüncesidir. Fakat yapılan bu çalışmamız da olduğu gibi çocuğa yönelik cinsel istismarda bulunan kişilerin yakın akrabaları, aile fertleri ya da daha önceden tanımış oldukları ve bu kişiler tarafından istismara uğradıklarıdır. Literatür incelendiğinde de çalışmamıza paralel bulguların ortaya çıktığı (Dönmez vd., 2014; Erdoğan vd., 2011; Turhan, Sangün, & İnandı, 2006; Türkmen, Sevinç, Erkul, & Kandemir, 2017) belirtmişlerdir. İstismarcıların büyük bir çoğunluğunun aileye yakın tanıdık kişilerden çıkması bu durumun ortaya çıkmasında ve cinsel istismarı önleme çalışmalarını yapan kişilerin çalışmalarını zorlaştırmaktadır.

Mağdurların çoğunun tanıdıkları kişiler tarafından cinsel istismara maruz kaldıkları ve mağdurun yakınında sabıkalı kişilerin yüksek oranda olduğu, işlenen suçların ise şahsa ve mala karşı işlenen suçlar olduğu tespit edilmiştir. Çocukların suçluluk hallerinde öncelikle mala karşı işlenen suçlar olduğu sonrasında ise cinsel suç ve beden dokunulmazlığına karşı olan suçları işledikleri yapılan araştırmalarda gözlenmiştir (Şengul, Cantürk, Cantürk, Dağalp, 2013). İstismarcıların birçoğu çocukluklarında ya cinsel istismara uğramışlardır ya da aile içi şiddet olgusu vardır (Alpaslan, 2011; Ovayolu vd., 2007).

Cinsel istismara maruz kalmış çocukların ruh ve fiziksel sağlıklarında çevrenin ve ailenin etkileşiminin gözardı edilmemesi gerektiği düşünülmelidir. Bu yönden bakıldığında çocukta meydana gelen değişimlerin fark edilmesi ve izlenilmesi gerekmektedir. Cinsel istismara uğrayan çocukların sigara ve alkol gibi uyarıcı maddeler kullandıkları belirlenmiştir. Çocukların cinsel istismara uğradıktan sonra en fazla okuldan ve evden kaçmaların yaşandığı, sebepsiz ağlamaların, karın ve baş ağrılarının olduğu belirlenmiştir. Duygusal olarak intihara meyilli oldukları fakat rehabilitasyon süreci sonunda ya da istismar sonucunda hamileliğin gerçekleşmesi ile duygu durumlarındaki değişkenlikten dolayı vazgeçtikleri tespit edilmiştir. Bu çalışmamızdaki sonuçları (Arı, 2007; Bulut, 2007; Koçtürk & Bilge, 2018; Uytun & Öztop, 2016; Nasıroğlu, 2014; Pişi, 2013) destekler nitelikteki araştırmalar bulunmaktadır. Yapılan diğer çalışmalarda cinsel istismara uğrayan kişinin fobileri, uyku bozuklukları, intiharı düşünme, madde bağımlılığı gibi psikolojik sorunları olduğu gözlenmiştir (Yalçın, 2011). Görüldüğü gibi mağdurların üzerinde cinsel istismarın etkisi uzun dönemler devam edecek onarılması güç sonuçlara yol açtığı görülmektedir. İstismarcıların büyük bir çoğunluğunun istismara uğrayan çocuklar olduğu asla unutulmamalıdır (Kaytez, Yücelyiğit & Kadan; 2018).

Sonuç olarak cinsel istismar her dönemde ve yaşta travmatik bir olay olarak karşımıza çıkacaktır. Bu olaydan hem cinsel istismara uğrayan kişiler hem de aileleri etkilenecektir. Cinsel istismarın özellikle de çocuklara yapılan istismarın önlenmesi adına buna neden olan durumların ve olayların araştırılması, kapsamlı bir şekilde aile, çocuk, okul ve çevrede bunu önlemeye yönelik çalışmaların ve bilinçlendirilmenin yapılması son derece önemlidir.

ÖNERİLER

Cinsel istismar diğer istismar türlerine göre en ağır olanı ve hiçbir toplumda kabul görmeyen bir durumdur. Özellikle de çocuklara uygulanan ihmal ve istismarında bilişsel, duyuşsal ve psikolojik yıkıcı etkileri olan, toplumu ve kendisini zedeleyen bir durumdur. Üzerinde durulması gereken en önemli durum en başta çocuğa inanmak olmalıdır. Çoğu mağdur çocuk bu durumu saklamakta, utanç duymakta ya da kendini bu olaydan dolayı suçlamaktadır. Çocukların benlik bilinçlerin güçlenmesi ve duygularını rahatça açıklamasını sağlaması için destek olunmalıdır. Cinsel istismar sorasında ailelere düşen en büyük görev çocuğun bu travmadan uzaklaşmasında yardımcı olmak, duygusal olarak destek vermek, çocukların suçluluk duygusundan arınmasına yardımcı olmak ve çocuklarına çok inanmaları gerekmektedir. Aile bireyleri arasındaki kavgalar, tartışmalar sonucu oluşan tüm olumlu ya da olumsuz davranışlarımızın temelleri aile içinde ve okulda atılır. Ailelerin olumsuz anne –baba tutumlarını ortadan

kaldırabilmek adına düzenli aralıklarla eğitim programları oluşturulmalı ve olumsuz tutumların değerlendirilmesi amaçlanmalıdır. Cinsel istismara uğrama ve evden kaçmaların yaşanmış olduğu sosyo ekonomik düzeyi düşük olan ailelere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı olan Aile Danışma Merkezlerinde ücretsiz eğitimler verilerek farkındalık yaratılmalı ve çocuk istismarı ve yaşam koşulları ile ilgili bağlantının olduğu bilinmeli, yetersiz yaşam koşulları, işsizlik, eğitimsizlik gibi sosyal sorunların en aza indirilmesi için devlet çalışmalarının yapılması farkındalığın yaratılmasında yararlı olacağı düşünülmektedir. İstismara uğramış ve bir kurumda koruma altına alınan çocuklar için özellikle de kız çocuklarının kurum çalışanlarının dışında bağımsız profesyonellere (Avukat, danışman, psikolog vb.) ulaşabilecekleri bir mekanizmanın kurulması gerekmektedir. Bu uzmanların da çocuk hakları ve çocukların cinsel istismarına ilişkin sürekli eğitim almaları sağlanmalıdır. Koruma altına alındıktan sonra yurtlara yerleştirilen çocukların bakımları ile ilgilenen personelin, çocuk istismarı hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Özellikle de intihar düşüncesi taşıyan çocuk mağdurlar için gerekli önlemler alınması adına bunun çok önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca cinsel istismara uğrayan çocuk mağdurların koruma altına alındıktan sonraki süreçte tıbbi tedavi ve rehabilitasyon sürecinde onları sosyal aktivitelere katarak rehabilite sürecinde aktif hale getirilmelidir. Çocuklara yönelik cinsel istismarın önlenmesine yönelik Ulusal Eylem Planının yapılmasının da son derece önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, A. (2009). *Acil Servise Gelen İntihar Vakalarının Sosyodemografik Açından İncelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü.
- Arı, Özlem. (2007). *Madde kullanan kişilerin depresyon, problem çözme becerileri ve diğer bazı değişkenler açısından karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Alpaslan, A.H. (2014). Çocukluk döneminde cinsel istismar, *Kocatepe Tıp Dergisi*, 15 (2), 194-201.
- Avcı, A., & Tahiroğlu, A. (2007). Cinsel istismarın çocuk ve ergen ruh sağlığı ve hastalıkları. *Golden Print*, 721-736.
- Aytaç, S., & Aksoy, H. (7- 8 Ekim 2011). Suç Kariyeri: Suçun meslek haline getirilmesi. *Suç Önleme Sempozyumu*, Bursa: Sekine Bozdemir- Uğur Argun, 1-452.
- Bilge, S. & Taşkıranoglu-Tirtıl, L. (2001). Cinsel istismar maruz kalan çocuklar: Mağdur, saldırgan özellikleri ve ruhsal/davranışsal bozukluklar. *Klinik Adli Tıp*, 1, 1-8.
- Barutçu N, Yavuz MF, Çetin G. (1999). Cinsel saldırı mağdurlarının karşılaştığı sorunlar. *Adli Tıp Bülteni*, 4(2), 41-53.
- Bağ, Ö., & Alşen, S. (2016). Çocuğun cinsel istismarının değerlendirilmesinde yeni model: Çocuk İzlem Merkezleri. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 6(1), 9-14.
- Baloğlu, B. (2002). *Sosyal Bilgilerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: DER Yayınları.
- Bozbeyoğlu AÇ, (2009). Türkiye’de Ensest Sorununu Anlamak. Nüfusbilim Derneği, Ankara.
- Bulut, S. (2007). Çocuk Cinsel istismarı hakkında bir derleme. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (28), 139-156.
- Ceylan, A., Tuncer, O., Melek, M., Akgün, C., Gülmehmet, F., & Erden, Ö. (2009). Van bölgesindeki çocuklarda cinsel istismar. *Van Tıp Dergisi*, 16(4), 131-134.
- Daro, D. (2010). World Perspectives on child abuse. *International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect*(8), 242.
- Dönmez Y, Soylu N, Özcan Ö, Yüksel T, Demir A, Bayhan P. (2014). Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergen olgularımızın sosyodemografik ve klinik özellikleri. *J Turgut Ozal Med Cent*, (21), 44-8.
- Ekşi, A. (1999). *Ben Hasta Değilim*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi.

- Erdoğan, A. (2009). Pedofili Profili: Türkiye'deki cinsel istismarcıların özellikleri diğer ülkelerden farkımız var mı? türkiyede çocuk ergenlerin cinsel istismarı: diğer ülkelerden farklılıklarımız benzerliklerimiz, 45. *Ulusal Psikiyatri Kongresi Geçmişten Geleceğe Teşhisten Tedaviye. Konferans, Panel, Kurs ve Çalışma Grubu Özetleri*. Ankara: Türkiye Psikiyatri Derneği.
- Erdoğan, A., Karaman, E., & MG, v. (2011). Türkiye'nin dört farklı bölgesinde çocuk ve ergenlere cinsel tacizde bulunan kişilerin karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyatr Dergisi*(12), 55-61.
- Gökçen, C. (2015). *Çocukluk Çağı Cinsel İstismarlarına Yaklaşım*. pazarcinselstsmarsunumu.ppt.
- Günaydın İG, Demirci Ş, Doğan KH, Aynacı Y. (2005). Konya'da 2002 Ocak-2005 Temmuz tarihleri arasında yapılan hymen muayenelerinin değerlendirilmesi. *12 Ulusal Adli Tıp Günleri*, 28 Eylül-2 Ekim 2005, Antalya. Paneller ve Poster Sunuları Kitabı, 241-5.
- Harmancı, P. (2015). Dünyadaki ve Türkiye'deki intihar vakalarının sosyodemografik özellikler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Dergisi*, 1(1), 1-15.
- Kara, B., Biçer, Ü., & Gökalp, A. S. (2004). Çocuk İstismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*,(47), 141-151.
- Kaya, İ., & Eroğul, A. R. Ç. (2013). Ergenlerde çocukluk dönemi istismar yaşantılarının yordayıcısı olarak aile işlevlerinin rolü. *Eğitim ve Bilim*, 38(168).
- Kaytez, N., Yüceliyiğit, S., & Gülkadan., N. (2018). Çocuğa Yönelik İstismar ve Çözüm Önerileri. *Eurasian Journal Of Health Sciences*, (1)18-24.
- Kılıç, Y. (2016). *Cinsel İstismar Mağduru Olan ve Olmayan 11 ve 18 Yaş Arasındaki Bir Grup Kız Çocuğunun Sosyo-Demografik Özellikler ve Psikolojik Belirtiler Bakımından Karşılaştırılması*, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Koçak, C, Büyükgönenç, L. (2014). Toplumdaki Bireylerin Çocuk İstismarı Ve İhmaline Yönelik Bilgi Ve Görüşleri. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (1), 89-104.
- Koçtürk, N., & Bilge, F. (2018). Tekrarlanan ve Bir Kez Cinsel İstismara Maruz Kalan Ergenlerin Riskli Davranışları. *Eğitim Ve Bilim*, 43(193).
- Kurtay, D., Özkök, S., Yatağan, Y., Kurtay, M., & Akman, E. (2004). Çocuk İhmal ve İstismarın Multidisipliner Yaklaşım. *T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu*.
- Nasıroğlu, S. (2014). Çocuk istismarında rehabilitasyon ve tedavi merkezleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, 6(1), 67-78.
- Ovayolu, N., Uçan, Ö., & Serindağ, S. (2007). Çocuklarda cinsel istismar ve etkileri. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2 (4), 14-24.
- Özen, N., & Şener, Ş. (1997). *Çocuk ve Ergenlerde Cinsel İstismar* (Cilt 2). İzmir: Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları.
- Özen S, Ece A, Oto R, Tıraşçı Y, Gören S. (2005). Juvenile delinquency in a developing country: a province example in Turkey. *Int J Law Psychiatry*, (28), 430-441.
- Öztürk, A. B. (2009). Çocuğun cinsel istismarı ve aileyle çalışma. *Journal of Society & Social Work*, 20(2).
- Öztop DB, Özel Özcan Ö. (2010). Cinsel istismar vakalarının sosyodemografik ve klinik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Yeni Symposium*, (48), 270-276.
- Özusta, Ş. H. (1995). Çocuklar için durumluk-süreklilik kaygı envanteri uygulama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojisi Dergisi*, 10(34), 32-44.
- Paslı, F. (2017), Cinsel istismara uğrayan çocukların ekolojik sistem yaklaşımı açısından incelenmesi, *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 39-53.
- Polat, A. (2000). *Çocukta Cinsel İstismar*. İstanbul: Adli Tıp Der Yayınları.

- Polat, O. (2007). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı* (Cilt 1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Pişi, D. (2013). *İstismar ve İhmale Uğrayan Çocukların Psiko- Sosyal Özellikleri*. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Serdar Taçyıldız, Ç. (2013). *Cinsel İstismar Suçlarında Ebeveyn Kabul/Reddi Baba ve Çocukluk Dönemi Kararlarının İşlenen Suça Etkisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı.
- Stoltenborgh M, Ijzendoorn MH, Euser EM ve ark. (2011). A global perspective on child sexual abuse: meta-analysis of prevalence around the world. *Child Maltreat*, (16), 79-101.
- Sofuoğlu, Z., Nalbantçılar, S. (2018). Hastanelere yönlendirilen adli çocuk istismarı olguları ile sağlık çalışanlarınca saptanan çocuk istismarı olgularının özelliklerinin karşılaştırılması. *İzmir Behçet Uz Hastanesi Dergisi*. 8(3), 119-195.
- Soylu, N., Pılan Şentürk, B., Ayaz, M., & Sönmez, S. (2012). Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergenlerde ruh sağlığını etkileyen etkenlerin araştırılması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, (13), 292-298.
- Şengül HA, Cantürk N, Cantürk G, Dağalp R. (2012). Ankara 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi'nde akran istismarı nedeniyle yargılanan çocukların değerlendirilmesi *Türk Pediatri Arşivi* 47(4), 283-289.
- Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği. (2016). Çocuk İstismarına Yönelik Rapor. *Acıbadem Üniversitesi Suç ve Şiddetle Mücadele Uygulama ve Araştırma merkezi*, (13), 1-76.
- Taş A. (2017). *Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin çocuk ihmal ve istismarı hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Topal, Y., Balcı, Y., & Erbaş, M. (2018). Muğla'da 18 yaş ve altı cinsel istismar olgularının retrospektif değerlendirilmesi. *Ortadoğu Medical Journal* 10(2), 135-141.
- Tuna, S. (2010). *Aile İçi Çocuk İstismarı: Annelerin Bazı Risk Faktörleri Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Turhan, E., Sangün, Ö., & İnandı, T. (2006). Birinci basamakta çocuk istismarı ve önlenmesi. *Türk Tabipleri Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 15(9), 153-157. Retrieved from <http://www.ttb.org.tr/STED/2006/eylul/birinci.pdf>
- Türkmen, N., Sevinç, İ., Kırk, Ö., Erkul, I., Tahliye, K., (2017), "Cinsel istismara uğrayan kız çocuklarının profili, *İz. Dr. Behçet Uzman Çocuk Hastanesi Dergisi*, 7(3), 195-202.
- TCK. (2016). *Türk Ceza Kanunu* http://www.anayasa.gov.tr/Kararlar/GenelKurul/Basvuru_Karari/2016-46.pdf. <https://www.anayasa.gov.tr/tr/anasayfa/>
- WHO. (2014). *Dünya Sağlık Örgütü*. <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/cocuk-istismari-raporu-tr.pdf>
- Yalçın, N. (2011). *Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Projesi. T.C. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. 35-36.
- Yavuz MF. (1996). Cinsel saldırı olgularının değerlendirilmesinde yeni bir yaklaşım. *Adli Tıp Dergisi*, 12(3), 155-60.
- Yulaf, Y, Gümüştas, F. (2013). Çocuk ve Ergenlerde Cinsel İstismarın Psikiyatrik Sonuçlarını Etkileyen Faktörler, *Klinik Psikiyatri*, 16, 197-205.
- Ziyalar, N. (1999). *Çocuk İstismarı ve İhmalinin Önlenmesi*. *Çocuk Forumu* (Cilt 2).